

*Коптєва Г. Л., доцент, канд. архіт.
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ АРХІТЕКТОРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Викладання образотворчого мистецтва в архітектурних навчальних закладах – один із найважливіших орієнтирів майбутньої діяльності архітектора. Особливо це важливо в еру комп'ютеризації, коли машина взяла на себе, здавалося б, найважливішу функцію автора – зображення його творчих пошуків. Загальна мета архітектора – формування архітектури в реальному середовищі – виділяє процес пізнання реального середовища. Малюнок – це чи не найскладніша сфера інтелектуальної діяльності людини, оскільки пропонує глибоку аналітико-синтезуючу роботу.

Ескіз-пошук є необхідною частиною художньо-композиційної підготовки архітекторів, що розвиває творчі здібності студентів. Ескіз – аналіз натури, пошук неповторності й краси середовища; ескіз – це щось на зразок тезисів роботи: своєрідна «шпаргалка» для подальших дій. Чисельні ескізи-пошуки переконують студентів, що максимально відчуте композиційне рішення є важливим фактором вдалого графічного рішення закладених природою ідеї, образу, міфу.

Під час натурного вивчення архітектурно-просторового середовища міста, його домінуючого ансамблю або окремих фрагментів варто керуватися певною методикою. Ця методика включає послідовність дій, для вирішення того або іншого завдання, спрямовану на вивчення середовища: його композиції, функціональної організації, соціальної структури, транспортної й інженерної інфраструктур.

У процесі вивчення навколишнього міського середовища великого значення набуває розуміння міста як системи різнорівневих взаємопов'язаних елементів. Архітектура пізнається в часі та русі – ця аксіома є найважливішою для вивчення будь якого архітектурно-просторового середовища. Численні замальовки міста, його значних елементів, будівель, вулиць тощо дозволяють студенту уявити досліджуване середовище як єдине ціле.

Виконання замальовок за шляхом руху можуть фіксувати кілька різних маршрутів руху, орієнтованих на досліджуваний об'єкт. Під час малювання акцентуються об'єкти першого й далекого планів; зіставляється характер перспектив вдалині й при наближенні до об'єкта, а також роль першого плану в цих кадрах. При цьому характерною рисою кожного малюнку є постійна зміна вражень і непередбачених зорових відчуттів. Бо переживання – це шлях до художнього сприйняття, тобто до сприйняття архітектурного.

Таким чином, для підготовки архітекторів необхідно вчити студентів малювати; малювати місто і людину в місті. Малюнок повинен бути присутній у більшості професійних дисциплін. Це і замальовки до архітектурних проектів,

і малюнки до завдань з теоретичних курсів, і проектно-графічні композиції. Студент малює безупинно. У цих малюнках він шукає специфіку міського фрагменту, його характер, його усталеність і мінливість, його «геній місця».

Малюнок – це можливість висловити свою закоханість у архітектуру, у природне середовище, у людину, для якої ця архітектура створена. Звісно, у студента є фотоапарат, звісно, він їм активно користується. Але доки є Малюнок, доти є Архітектура, доти архітектор спроможний бачити докільця і створювати його штучний світ для Людини.

*Корженко В. В., д. філос. н., проф.,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

РОЛЬ ОСВІТИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Сьогодні в науковий обіг східноєвропейських країн, у тому числі й України, входить поняття «людського капіталу», яке актуалізується західною економічною думкою в 60–70 рр. ХХ ст., що спричинено, на наш погляд, досягненнями сучасного «інтелектуального суспільства».

Поняття «людський капітал» характеризується, в основному, як економічна категорія за певними ознаками, що стосуються умов формування даного капіталу, його застосування з визначенням впливу на окремі економічні процеси. Частіше за все, під «людським капіталом» мається на увазі сукупність певних якостей людини-працівника, які позитивно впливають на її продуктивність праці (Г. Боуен, Т. Шульц та ін.). Зокрема, з точки зору Г. Беккера, «людський капітал» – це інвестиції в людину, а саме: витрати на навчання, спеціальну, фахову підготовку, на охорону здоров'я, міграцію, на пошуки актуальної інформації тощо.

Можна навести й інші висловлювання спеціалістів, які певним чином нагадують попереднє (наприклад, «людський капітал» – це сформований у результаті інвестицій і накопичений людиною певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, що цілеспрямовано використовуються в тій або іншій сфері суспільного виробництва, та позитивно впливають на зростання доходів людини).

Узагальнюючи наведені визначення, можна запропонувати такі характеристики «людського капіталу»:

- володіння певним запасом загальних знань (розвиток інтелекту);
- набуття професійних навичок, індивідуальних творчих здібностей (професіоналізм);
- умотивованість до професійної діяльності (заробітна плата та ін.);
- володіння міцним здоров'ям і умінням підтримувати його.

Формування «людського капіталу», безпосередньо пов'язане з процесом відтворення «робочої сили» у сучасному суспільстві, тобто з великими